

Editöryal

Farklı insanların bir araya gelerek birbirlerini ve çevrelerini zenginleştirdikleri, uygarlığın ve demokrasinin beşiği olan kent, *havasının insanı özgür kıldığı* Ortaçağ komünlerinden günümüze siyasal, ekonomik, toplumsal ve kültürel açılardan hayatlarımızın odak noktasında yer almakta. Özellikle kentsel alanların alabildiğine genişleyip kentlerde yaşayan nüfusun daha önce olmadığı kadar hızlı artmaya başladığı 20. yüzyıldan* günümüze gündelik hayatlarımızın ve kamuyla etkileşimimizin düzenlenmesinde önemli bir rol oynayan kent mekânına, küreselleşme süreciyle birlikte başka roller yüklenmiş; dünya sistemi içinde ülkelerden çok kentlerinden bahsedilir olmuştur.

Günümüzde kent ve kentleşme süreçleri, sunduğu sınırsız olanakların yanında, ortaya çıkardığı pek çok sorunla gündemdeki yerini korumaya devam ediyor. Özellikle büyük kentlerin bir yandan uluslararası sermayenin yatırımlarını çekmek, diğer yandan da ulusal gelirden daha fazla pay alabilmek için kıyasıya birbirleriyle yarıştıkları, “kentlerin pazarlanması”na yönelik söylemlerin çekinmeden dile getirildiği ve mekânsal ayrışmalarla birlikte sosyal adaletsizlik, yoksulluk ve yoksunluğun da alabildiğine arttığı bu ortamda, kentleşme politikalarını konuşmak her zamankinden daha çok önem arz ediyor.

Ekonomik, siyasal ve yönetsel tüm değişimlerin yansıdığı bir alan olarak kentleşme politikaları, doğası gereği çevre politikalarıyla ayrılmaz bir bütünlük oluşturmaktadır. Konut, altyapı, toprak rantı gibi konuların çevreyle doğrudan ilgisinin olmasının yanı sıra kentleşme süreçlerinin çevre üzerinde oluşturduğu baskı ekolojik sorunların her geçen gün içinden çıkılmaz bir hal almasına neden oluyor.

Çevre koşulları ve yaşadığımız ortamların niteliği arasındaki sıkı ilişki, tüm dünyada olduğu gibi Türkiye’de de önemli gündem maddelerinden birisini oluşturuyor. Hem uluslararası hem de ulusal düzeyde yapılan düzenlemeler ve alınan önlemlerin yeterliliği ile uygulamadaki başarısı bizleri

* Bu süreç gelişmiş ülkelerde 19. yüzyıla denk düşmektedir.

olduğu kadar gelecek kuşakları da önemli ölçüde etkilemektedir. Bu yüzden çevre sorunlarını, nedenleri ve sonuçlarıyla kavramak ve bu sorunlarla karşılaşılmasını veya aşılması için gerekli; yönetsel, hukuksal ve politik mekanizmaları yerel ve küresel ölçekte ele almak başarılı bir çevre politikasının temellerini oluşturmaktadır.

Türkiye’de Kent ve Çevre Politikaları ana konusunu işlediğimiz bu sayıda, kentleşme ve çevre politikaları alanlarında konjonktürel olarak karşımıza çıkan yapısal sorunlar ile bu sorunların çözümü için bir temel oluşturacak teorik tartışmalara yer verdik. Bu çerçevede elinizdeki sayıda, hem alana dair yerleşik konu ve kavramlara ilişkin katkı yapan tartışmaları, hem de son dönemde ön plana çıkan konulara ilişkin bilimsel araştırmaları bulabileceksiniz. 2019/2 sayısında ana konu çerçevesinde beş makale kaleme alınmıştır. Bunlardan ilkinde Ahsen Saçlı, kentsel yoksulluk olgusunu tarihsel süreç içerisinde nedenleriyle birlikte ele almış ve TÜİK verilerine dayanarak analiz etmiştir. İrem Ece Akpınar ise, mekânın küreselleşme sürecinin etkisiyle değişen anlam ve niteliğini, ekonomi-politik perspektiften Neo-Marksist teoriler çerçevesinde değerlendirmiştir. Hikmet Kuran, Avrupa Birliği’nin çevre koruma konusuna ilişkin kurumsal bakış açısının tarihsel gelişimini vurgulayarak, Kyoto Protokolü ve Paris İklim Anlaşması’nın etkinliklerine ilişkin tartışma üzerinden AB’nin uluslararası çevre rejimindeki analizini yaparak çevre-kalkınma etkileşimindeki konumunu incelemiştir. Muhammed Samancı ve Berkan Karagöz, Türkiye’de Çevre Temizlik Vergisinin gelişimi ve toplam gelirler ile vergi gelirleri içindeki payını, bazı AB ve OECD ülkelerindeki Çevre Temizlik Vergisi uygulamalarıyla veriler üzerinden karşılaştırarak analiz etmişlerdir. Kıvanç Demirci ise, son yıllarda artan ekolojik tahribatla birlikte gündeme gelen ve giderek önemi artan iklim mülteciliği kavramını, ulusal ve uluslararası mevzuat hükümleri çerçevesinde irdeleyerek, iklim mültecilerinin yaratması muhtemel sorunları Türkiye özelinde değerlendirmiş ve çözüm önerileri sunmuştur. Ana konu kapsamı dışındaki makalede Zümrüt Bahadır, Prens Sabahattin’in adem-i merkezîyetçilik temelinde şekillenen yönetim anlayışını, yaşadığı dönem, fikri hayatı ve ünlü eseri *Türkiye Nasıl Kurtarılabilir?* üzerinden incelemiştir. Dergide ayrıca, Hülya Küçük’ün, *Cesur Yeni Dünya* ve Sadık Erdaş’ın 21.

Yüzyılda Krizler: Dönüşen Uluslararası Sistemde Devletler adlı kitaplarla ilgili yapmış olduğu inceleme yazıları da yer almaktadır.

Literatüre zenginlik katacağını düşündüğümüz bu sayının, geniş bir okuyucu kitlesine ulaşacağını ümit ediyor ve konuyla ilgili yeni bakış açılarının oluşmasına katkıda bulunacağını temenni ediyoruz.

Hazal Ilgın Bahçeci Başarmak